

АЛЕКСАНДЪР ЗАРУБИН ДОПИРНА ТОЧКА

Превод от руски: Людмила Георгиева, 1988

chitanka.info

На Дж. планетата му хареса. През илюминатора изглеждаше доста приветлива. Като рисунка в детска книжка.

Всичко се разбра още от орбита. За да избегнат всякакви разпавии, космическите разузнавачи обикновено събират информация за планетата, без да се спускат на повърхността ѝ (Базата поставя купчина досадни условия), след което я внасят в регистъра съобразно своята привлекателност за бъдещите експедиции. Този случай обаче е съвсем друг, Базата няма за какво да се заяде. Въздух, дръвчета, зелена тревичка, белтъчен живот — всичко това сериозно намирисва на почивка, премия и завист от страна на колегите.

— Открих чудна планетка, дявол да ме вземе! — закрещя Дж., нахлузвайки шлема си. — Чактисваш ли, кучи сине?

— А какво е „кучи син“? — измънка роботът.

— Не се претоварвай с излишна информация — рече с равен глас Дж. и се усмихна.

После изключи работа. Тази планета си е лично негова и сам ще се разпорежда с нея.

Винаги, когато стъпваше на непозната земя, Дж. изпитваше странното чувство, че повърхността на планетата е всъщност само оптична измама, че всеки момент ще се пропука като тънък лед и ще го глътне. Сигурно след неопределеността на Космоса това е естествено. Може би е познато и на другите разузнавачи, но Дж. никога не се интересуваше от чуждите проблеми.

Първата крачка бе трудна, втора изобщо не успя да направи. От дългите скиталчества бе изгубил нормалните си реакции. Старият симпатичен инстинкт за самозапазване, напълно атрофирал у цивилизацията, чийто представител бе Дж., в Космоса се възроди отново. Не се знае как би реагирал друг, ако срещне на открита преди денонощие планета господин с цилиндър и бастунче. Може би ще отиде и ще му подаде ръка. Но Дж. предпочете да се върне обратно в ракетата.

Когато, упреквайки се за излишната самонадеяност, Дж. се барикадира в родния си кафез и лепна нос за илюминатора, господинът (откъде ли Дж. си спомни тази идиотска дума?) аристократично вдигна рамене и съвсем свободно проникна в ракетата през корпуса ѝ. Дж. трескаво съобрази, че щом Вселената е безкрайна, теоретично в нея можеш да срещнеш какво ли не, даже и субект с бастун, затова натисна

един познат бутон. Този бутон е предназначен да унищожи звездните карти с указания, непредназначени за разните другопланетни нахалници, както и самите нахалници.

— Имам удоволствието да ви поздравя — мило каза непознатият и свали цилиндъра си. — Моля да бъда извинен за нахлуването, но, повярвайте ми, едва ли е възможен друг вариант за бързо и безболезнено запознанство с вас.

Свърхнадеждната система изобщо нямаше намерение да реагира.

— Не се опитвайте да ме убивате. Уверявам ви, напълно безполезно е. Напразно ще си загубите времето и ще си развалите това... вашето средство за пътуване. Между другото, пътьом ще отбележа, за да избегнем вероятните недоразумения, че аз мога да попадна на вашата родна планета — струва ми се, наричате я Земя — по доста по-съвършен начин. Но изобщо нямам намерение да го правя. Всекиму своето, нали тъй?

Непознатият нахално въртеше бастунчето си.

— Тогава за какъв дявол си навряхте гагата тук? Какво искате от мен? — изръмжа Дж. Разговорите във викториански стил бяха чужди на неспокойната му натура.

— Защо пък решихте, че искам нещо? И без нерви, моля. В края на краищата сте мой гост и аз просто исках да се запознаем. Да направя, така да се каже, посещение на вежливост, както е прието в почтеното общество. Или вие не смятате моята среда за почтена?

— Искате да се запознаем? Ами тогава да се запознаем — рече Дж. (Кипеше отвътре, но външно бе почти спокоен.) И протегна ръка. — Казвам се Дж.

— Интересен обичай — рече *оня* и се здрависа. Дж. дори не се изненада, че ръката на *оня* бе съвсем като неговата.

— Крайно съм затруднен да назова моето име, тъй като то липсва като такова.

— А как наричате самия себе си?

— Никак.

Дж. за пръв път срещаше същество, което не изпитва потребност от собствено наименование.

— И не изпитвате ли, ъ-ъ-ъ... неудобство?

— Не. Изобщо не ми трябва име.

Тук Дж. бе озарен.

— Значи сте съвсем сам на планетата?

Оня се усмихна.

— Въпросът ви е прекалено категоричен. Той изисква еднозначен отговор, какъвто аз, въпреки цялото си желание, не мога да дам.

Дж. избърса потното си чело.

— Аз, ако трябва да използвам вашата терминология, съм, така да се каже, един в много лица. Тоест сега, на това място, аз съм един-единствен, но мога да направя така, че да съм двама, трима, стотина — колкото искам. И в каквото си искам качество. И в какъвто си искам обем. Но дори този отговор е твърде опростен. Относно моята особа понятието число едва ли би трябвало да се използва, тъй като обичайното ми състояние представлява доста неопределено количество от най-различни обекти.

— Сиреч, вие можете да се превръщате в каквото си искате?

— Да се превръщаш, да се трансформираш... не, не тази е думата. Но пък друга не мога да измисля. Няма подходяща във вашия език.

— Следователно една част от вас... от вас се намира пред мен, а друга може би...

— Но, обърнете внимание, статичността ми е съвсем чужда. И това, че вече половин час съм тук, пред вас, в образа на земянин, е чиста случайност.

— Но вие можете да запазвате своята статичност.

— Както виждате, мога. Ограничено време мога. Еднообразието ми е противоположано главно във физиологичен план и успявам да съхраня себе си само благодарение на огромно напрежение. Така че, ако по време на разговора ни се случи... неочаквана трансформация, не се притеснявайте. Впрочем, струва ми се, ще издържа още мъничко.

Тук Дж. отплесна един съвсем несветски въпрос:

— Кажете, а на вас харесва ли ви такъв живот?

Оня стана сериозен.

— На всяко същество, още повече на разумното, му харесва неговият собствен начин на живот. Дори ако заявява, че не му харесва, кой знае защо не бърза да се раздели с него. Не, аз не съм всемогъщ. Природата не може да създаде всемогъщ организъм, тъй като това ще е

лошо за самата нея. Аз например не мога... впрочем, в джентълменска компания не се говорят такива неща.

— А защо ви бе нужен този маскарад?

— Точно защото смятам себе си за джентълмен. И исках да ви направя приятно впечатление. А сега бъдете добър да ме извините, принуден съм да ви изоставя. Бях щастлив да се запознаем. Довиждане.

Оня нахлупи цилиндъра и гърбом излезе от ракетата. Дж. погледна през илюминатора — нямаше никой, само вятърът леко поглаждаше тревата.

Дж. обходи значителна част от планетата и се увери, че тя не само много прилича на Земята, но и много се различава от нея. Прилича в общия план: реки, гори, планини, небе. Но нито едно растение, нито едно същество, което да има свой земен аналог. Плюс постоянното и невидимо присъствие на оня, което може направо да те вбеси! Като че ли е винаги зад гърба ти...

Оставаше само да се чака кога негова милост ще благоволи отново да се въплъти в човек. Дж. неистово искаше това да не става — тогава в отчета можеше да се впише: необяснимо явление от типа халюцинация, предизвикана от неизвестни причини. Пък нека после Базата си троши главата над тази дивотия. Дж. не е свикнал да си троши главата. Дж. е свикнал да действа. Но как да действа с вързани ръце?

И тъй — нещо се случи. Имаше нещо. Нещо с цилиндър и оксфордски номера.

Магнетофон не бе включвал; впрочем, магнетофонът би трябвало да се включи автоматично, но бог знае защо не бе пожелал. Но Дж. ясно помнеше полянката наред с гората, малкото хълмче до ракетата, камъните, цветята — и не това, което видя от илюминатора, и не това, което видя малко по-късно, а точно онова, което видя след излизането от ракетата. Значи все пак е излизал от ракетата. Това може да се смята за категорично установено.

По-нататък? Халюцинация? Може би да. Да речем някаква тукашна пакост... А може би не. По-скоро не, защото оня пак се промушва през корпуса.

— Моля да бъда извинен, че толкова дълго време не съм се появявал. Но, за съжаление, имам твърде много работа и мога да ви

отделям съвсем мъничко внимание. Мен, всъщност, ме интересува само един въпрос. Не ми е ясна докрай целта на вашата визита. Получихте сведения за планетата, също и за мен...

Намекът е прозрачен: събери си парцалите и да те няма!

— Надявам се, вие разбирате, че не бях предвидил вашето присъствие на тази планета — рече Дж., имитирайки гласа на събеседника си.

— Каквото и да си говорим, вие сте в моя дом. („Охо!“) Изводът е: в чуждия дом се уважава волята на стопанина.

— Тоест, вие предполагате, че цялата планета е ваше жилище?

— Разбира се.

Цялата планета е негов дом, негов собственост, негов крепост. Нещо като аксиома. Дж. фиксира за себе си факта, че отношенията му с *оня* навлизат в нова, доста опасна фаза.

— Накратко, предлагате ми да напусна пла... вашия дом, тъй като моето по-нататъшно пребиваване в него е нежелателно за вас?

— Щастлив съм, че ме разбрахте толкова бързо — и *оня* се поклони. („Гавра! Чистопробна гавра!“) — Разбира се, ако няма какво друго да ми кажете.

— Това желание ли е или настояване?

— Не обичам игрословиците.

Дж. мигом осъзна цялата нелепост на въпроса си. Но той и без това бе започнал вече да излиза от границите на приличното. *Оня* прекъсна разговора:

— Сбогом.

„Сбогом... Ясно. Или в отговор «сбогом», или... Интересно какво ли ще предприеме, ако аз пък не се сбогувам. Вероятно няма да успея да разбера.

Все пак жалко. Толкова великолепна планета и толкова гнусен тип. Но, както се казва, природата търси равновесие.

Интересно, има ли уязвими места? Помня, при първия ни разговор нещо като че ли спомена. Рече, че не е всемогъщ. Грешка от негова страна. Но аз пък не можах да се възползувам от тази грешка.

Хайде де, да не би да съм решил да се съпротивявам? Ще напиша в отчета: планетата е непригодна за заселване, ще го украся с две-три стандартни причини — и край, няма нищо по-просто! И никой няма да се мерне насам поне хиляда години. Вярно, ще бъде в противоречие с

данните за атмосферата, флората и фауната. Дявол да го вземе, вече ги вкарах в компютъра. Всичко това са тъпотии, винаги може да се измисли нещо.

Но защо, защо толкова настойчиво иска да се махна? С какво му попречих?“

Дж. изпсува на глас. И остана.

* * *

— Моят организъм, въпреки привидното му многообразие, все пак представлява единно цяло. „Метаморфозите“ са чисто външни, същността остава една и съща. Цялата планета е един комплекс, предназначен да обслужва единствено мене. А вие с вашата ракета нарушихте тази регулирана, проверена от хилядолетията система, попречихте ми...

Този път бе облечен почти както Дж. И приличаше на абсолютен негов двойник.

— Мислех си, че ще напуснете още след първата ни среща. Не го направихте, което е почти разбираемо. Но защо останахте и след втората среща? Нима не разбрахте, че ви заплашва опасност?

— Защо не си представите, че исках да видя на какво сте способен?

— Аз можех, аз бях длъжен да ви унищожа. Как постъпвате с трънчето в пръста? Ами просто го изтръгвате — и край. А аз ви оставих. Знаете ли защо?

— Не.

— И аз. Но разбрах, първо, че не съм се държал добре, че трябва иначе, и второ, осъзнах, че сте ми симпатичен. Как го казвахте... дяволски симпатичен! А трънчето може и да се търпи малко, нали? Ние, имам предвид нашите цивилизации, има какво да научим една от друга. Затова нека долетят още. Само, моля, оставайте в орбита, аз сам ще идвам при вас. Знаете ли, макар да съм в много лица, аз все пак съм един, сам съм и понякога ми е скучно. Долитайте, чакам ви. Желая ви успех.

За пръв път се погледнаха очи в очи.

— Почакайте! — кресна Дж. — Не изчезвайте! Чуйте ме. Сврѣхмѣдрите инстинкти са привилегия на животните, прав ли съм? А най-важното качество на разума е неговата нелогичност, не е ли тъй? Вие, дявол да го вземе, сте по-умен от мен и трябва да го знаете по-добре. Разумът прави наопаки!

— Ще помисля над тези ваши думи — усмихна се двойникът. — Но ми се струва, че има и други... и други важни качества. Довиждане — и изчезна.

Точно след пет минути Дж. включи стартовия двигател.

Публикувано във вестник „Орбита“, броеве 22,23/1988 г.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.